

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความมีอยู่ของชุมชนสังฆะ : กรณีศึกษา สวนโมกขพลาราม ตำบล เลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวคิด คุณลักษณะองค์ประกอบและรูปแบบของความมีอยู่ของชุมชนสังฆะในพระพุทธศาสนา และในสวนโมกขพลาราม และเพื่อศึกษาถึงความมีอยู่และบทบาทหน้าที่ของชุมชนสังฆะในสวน โมกขพลารามที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาสังคม ผู้ศึกษามีระเบียบในการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนการศึกษา

ผู้ศึกษาได้แบ่งวิธีการศึกษาไว้ 2 ขั้นตอน โดยแบ่งเป็นขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและ ขั้นตอนการศึกษาจากพื้นที่จริง

1. ขั้นตอนการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Document Study) ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชุมชนสังฆะ แนวคิดชุมชนและความเป็นชุมชน แนวคิดการพัฒนาสังคมแนวพุทธ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจาก

- 1.1 พระไตรปิฎกทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย
- 1.2 อรรถกถา ฎีกาที่กล่าวแก้อรรถกถาและเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับชุมชนสังฆะ
- 1.3 หนังสือและเอกสารที่สำคัญของสวนโมกขพลาราม
- 1.4 วารสาร บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ แล้วได้ประมวลข้อมูล เพื่อใช้เป็น กรอบในการศึกษาต่อไป

2. ขั้นตอนการศึกษาจากพื้นที่จริงหรือการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ใน การศึกษาครั้งนี้ใช้สวนโมกขพลาราม ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ใน การเก็บข้อมูลภาคสนามโดยทำการศึกษาข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์และอธิบายปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษาตามกรอบแนวคิดการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้การสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาจะ

ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลและสนทนากลุ่ม วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยยึดแนวทางของกรอบการศึกษาเป็นหลัก

ประชากรที่ศึกษา

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) ซึ่งหน่วยการวิเคราะห์ คือ สวนโมกขพลาราม ตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนั้น ข้อมูลประชากรที่ศึกษาจึงประกอบด้วยบุคคลในชุมชน คือ พระภิกษุสงฆ์ภายในสวนโมกขพลาราม ซึ่งพระภิกษุสามเณรทั้งหมดที่อยู่จำพรรษาในสวนโมกขพลาราม ปี พ.ศ.2549 มีจำนวน 97 รูป หลังจากออกพรรษาได้มีพระภิกษุสามเณรที่อยู่ประจำและผู้จรมา ประมาณ 30-40 รูป

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2549 ถึงมีนาคม พ.ศ.2550

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการศึกษาหลายอย่าง จึงได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสัมภาษณ์พูดคุย การสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน และรวมถึงการบันทึกภาพด้วยกล้องถ่ายรูป
2. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเข้าร่วมกับสังฆกรรมของชุมชน เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลและวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
3. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้ศึกษากำหนดแนวคำถามกว้าง ๆ เพื่อเป็นประเด็นในการสนทนา แล้วค่อยแตกย่อยประเด็นออกไปในรายละเอียดของบทสนทนาในระหว่างการสัมภาษณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเด็น	เนื้อหา	วิธีการ	กลุ่มเป้าหมาย
ประวัติความเป็นมา สวนโมกขพลาราม	- ประวัติสวนโมกข์ - พัฒนาการสวนโมกข์ - การบริการปกครอง - บทบาทหน้าที่พระสงฆ์	- ศึกษาเอกสาร - การสัมภาษณ์	- เอกสารห้องสมุดสวน โมกขพลาราม - เจ้าอาวาส - พระภิกษุในวัด
คุณลักษณะชุมชน สังฆะในสวนโมกข พลาราม	- มีศีลและทิวาสีเสมอกัน - วิถีชีวิตที่ความสันโดษ - มีหลักการ วิธีการและ อุดมการณ์	- ศึกษาเอกสาร - การสัมภาษณ์ - การสนทนากลุ่ม - การสังเกต	- เอกสาร - เจ้าอาวาส - พระภิกษุและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง
องค์ประกอบของ ชุมชนสังฆะในสวน โมกขพลาราม	- การเข้าร่วมในชุมชน - ระเบียบปฏิบัติในชุมชน - สังคมกรรม - บทบาทหน้าที่	- ศึกษาเอกสาร - การสัมภาษณ์ - สนทนากลุ่ม - การสังเกต	- เอกสาร - เจ้าอาวาส - พระภิกษุและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายสภาพทั่วไปของชุมชนสวนโมกขพลาราม ประวัติและพัฒนาการของสวนโมกขพลาราม ความดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงรวมทั้งกระบวนการปรับตัวของสวนโมกขพลาราม ในท่ามกลางกระแสแห่งการพัฒนาศูนย์ใหม่ เพื่อที่จะบรรยายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ตามกรอบแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้เห็นความมีอยู่และความสัมพันธ์ของชุมชนสังฆะในปัจจุบัน กับความเป็นชุมชนสังฆะในสมัยพุทธกาล